

Psalms Chapter 91 תהלים

- א** יֵשֶׁב, בְּסִתְרָא עֲלִיוֹן; בְּצֵל שְׁדֵי, יִתְלוֹנֵן. **1** O thou that dwellest in the covert of the Most High, and abidest in the shadow of the Almighty;
- ב** אֶמְר--לַיהוָה, מַחְסִי וּמְצוּדָתִי; אֱלֹהִי, אֲבִטָּח-בּוֹ. **2** I will say of the LORD, who is my refuge and my fortress, my God, in whom I trust,
- ג** כִּי הוּא יַצִּילָךְ, מִפֶּחַ יָקוֹשׁ; מִדְּבַר הָוּת. **3** That He will deliver thee from the snare of the fowler, and from the noisome pestilence.
- ד** בְּאַבְרָתּוֹ, יִסֹּד לָךְ--וְתַחַת-כְּנָפָיו תִּחְסֶה; צִנָּה וְסִתְרָה אֲמָתוֹ. **4** He will cover thee with His pinions, and under His wings shalt thou take refuge; His truth is a shield and a buckler.
- ה** לֹא-תִירָא, מִפֶּחַד לַיְלָה; מִחֶזֶק, יַעֲוֶף יוֹמָם. **5** Thou shalt not be afraid of the terror by night, nor of the arrow that flieth by day;
- ו** מִדְּבַר, בְּאֶפֶל יְהִלָּךְ; מִקָּטָב, יִשׁוּד צְהָרִים. **6** Of the pestilence that walketh in darkness, nor of the destruction that wasteth at noonday.
- ז** יִפֹּל מִצִּדְּךָ, אֶלֶף--וּרְבָבָה מִיְמִינֶךָ: אֵלֶיךָ, לֹא יָגֹשׁ. **7** A thousand may fall at thy side, and ten thousand at thy right hand; it shall not come nigh thee.
- ח** רַק, בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט; וְשִׁלְמַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה. **8** Only with thine eyes shalt thou behold, and see the recompense of the wicked.
- ט** כִּי-אַתָּה יְהוָה מַחְסִי; עֲלִיוֹן, שְׁמֹת מְעוֹנֶךָ. **9** For thou hast made the LORD who is my refuge, even the Most High, thy habitation.

- י** לא-תֵאָנָה אֵלֶיךָ רָעָה; וְנִגַּע, לֹא-יִקְרַב בְּאֹהֶלְךָ. **10** There shall no evil befall thee, neither shall any plague come nigh thy tent.
- יא** כִּי מִלְאָכָיו, יִצְוֶה-לָּךְ; לְשָׁמְרָךְ, בְּכָל-דְּרָכֶיךָ. **11** For He will give His angels charge over thee, to keep thee in all thy ways.
- יב** עַל-כַּפֵּיָם יִשְׂאוּנֶךָ: כֹּן-תִּגַּף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ. **12** They shall bear thee upon their hands, lest thou dash thy foot against a stone.
- יג** עַל-שַׁחַל וְפֶתֶן, תִּדְרֹךְ; תִּרְמַס כְּפִיר וְתַנִּין. **13** Thou shalt tread upon the lion and asp; the young lion and the serpent shalt thou trample under feet.
- יד** כִּי בִי חָשַׁק, וְאַפְלִטָהוּ; אֲשַׁבֵּהוּ, כִּי-יָדַע שְׁמִי. **14** 'Because he hath set his love upon Me, therefore will I deliver him; I will set him on high, because he hath known My name.
- טו** יִקְרָאֵנִי, וְאֶעֱנֶהוּ--עִמּוֹ-אֲנֹכִי בְצָרָה; אֲחַלְצֶהוּ, וְאֶכְבֹּדֶהוּ. **15** He shall call upon Me, and I will answer him; I will be with him in trouble; I will rescue him, and bring him to honour.
- טז** אֶרְךָ יָמִים, אֲשַׁבֵּיעֶהוּ; וְאַרְאֶהוּ, בִּישׁוּעָתִי. **16** With long life will I satisfy him, and make him to behold My salvation.' {P}

A) When did Moshe write this?

a) In Egypt

b) Sinai - Way up?

Akeida Approach- At great moments- the greatest inner challenge

במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא

..

אמר משה בשעה שהיה עולה להר שהיה מתיירא מן המזיקין מהו אומר לה' מחסי אגנתי ומצודתי קסטרא דידי אלהי אבטח בו שבשמו אני מבריח את המזיקין ואת מלאכי חבלה כי הוא יצילך **אמר לו הקדוש ברוך הוא בי בטחת אני עומד לך** כי הוא יצילך וגו' מפח יקוש מצדתה דציידא מדבר הוות מדבר שהוא מביא הוות בעולם באברתו יסך לך מהו באברתו ידך לך בזכות התורה שנתנה מימינו של הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לג)

Protection Correlation with Dependence & Faith?

רש"י תהלים פרק צא

יושב בסתר עליון - מי שהוא חוסה בסתר כנפי השכינה הוא יתלונן בצלו שהקב"ה (א) מגין עליו הרי משה רבינו זה משיא את בני האדם לחסות בכנפי השכינה:
יושב בסתר עליון - כמו (שיר/השירים/ב) בצלו חמדתי וישבתי:
שדי - לשון חזק

He who dwells in the covert of the Most

High: He who takes shelter in the covert of the wings of the Shechinah he will lodge in His shadow, for the Holy One, blessed be He, protects him. Moses, our teacher, hereby persuades people to take shelter in the wings of the Shechinah.

the Almighty: Heb. שדי, an expression of strength. "He who dwells in the covert of the Most High" is like (Song 2:3): "in His shadow I desired and sat."

Note: Broader Hashgacha Pratit discussion in Ramban Vayeira and Seforno end of Tazria

c) Mishkan Approach

Hashem's Office**במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא**

אמר רבי פרודק בר נחשא בשם רבי יהודה ברבי סימון שדי נתלונן בצל שעשה לך
בצלאל זה המשכן הוי בצל שדי יתלונן אומר לה' מחסי שיר זה של פגעים

A Communal Responsive Celebration - Link with end of last Chapter**ספרי במדבר פרשת פינחס פיסקא קמג**

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה
(שמות לט מג) מה ברכה ברכם אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם והם
אומרים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו
(תהלים צ יז).

Followed by a "defensive" Prayer for Protection

Note the use every week and every type of work

מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת פקודי פרק לט סימן מג

[מג] ויברך אותם משה. ומה ברכה ברכם, יהי רצון שתשכון שכינה במעשה ידיכם: ד"א
ויברך אותם משה. אמר להם יהי רצון שלא תשלוט בכם עין רע ולא אויב במעשה
ידיכם, שהרי המשכן נגנז במחילות המקדש:

רש"י תהלים פרק צ

והתפלל שתשרה שכינה במעשה ידיהם במשכן ואחת שתהא ברכה במעשה ידיהם:

Reaction to a Shechina Crisis - Parsha Link**שמות פרק לט פסוק מג**

וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת-כָּל-הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְקֹוֹק כִּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה:
פ

רש"י שמות פרק לט פסוק מג

(מג) ויברך אותם משה - אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, (תהלים צ
יז) ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו, והוא אחד מאחד עשר מזורזים שבת

ויקרא פרק ט פסוק כג

וַיֵּבֶא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל-אַהֲל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת-הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד-יְקֹוֹק אֶל-כָּל-הָעָם:

רש"י ויקרא פרק ט פסוק כג

ויצאו ויברכו את העם - אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו (תהלים צ יז), ר יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל שבעת ימי המלואים, שהעמידו משה למשכן ושמם בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. לכך אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (פסוק ו), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו:

Fraternal Prayer

פסיקתא זוטרותא (לקח טוב) ויקרא פרשת שמיני דף כז עמוד א
ויבא משה ואהרן אל פני אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וגו'. מלמד שאחר [ט, כג]
שברכם אהרן לא נראתה שכינה והיה משה מצטער נכנסו שניהם ונתפללו שנא' ויבא
משה ואהרן אל אהל מועד וגו' עליהם הכתוב אומר (קהלת ד) טובים השנים מן
האחד. ואומר (תהלים קלג) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד הוא שאמר
למעלה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. ותצא אש מלפני ה' ותאכל
על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם. כיון שראו
אש חדשה שירדה משמי מרום ולחכה על גבי המזבח נפלו על פניהם ואמרו שירה על
אותה השעה הוא אומר (שם לג) רננו צדיקים בה' לישירים נאווה תהלה. אש שירדה
בימי משה לא פסקה עד שירדה בימי שלמה שנא' (דה"ב ז) וכל [בני] ישראל רואים
ברדת האש:

Yael Shevach poem

<https://www.i24news.tv/en/news/israel/167068-180207-i-am-tied-to-you-my-new-sister-widows-of-recent-west-bank-terror-victims-say>

*Destined. A cruel and bitter destiny. And now I am tied to you,
my new sister. We were destined.*

*A ridiculous and cruel destiny. What is our destiny, it's unclear.
But it's clear it will be easier for us to bear it together.*

*To bear the loneliness together. In fraternity. In pain that will
not let go. I too will not let go either. Until you say enough. “*

B) Other examples of this Chapter as Desperation & Support

Night as symbol of fear & loneliness

רד"ק תהלים פרק צא פסוק ה
אמר מפחד לילה, כי מפני בדידות הלילה אדם ההולך יחידי או שוכן בלילה יחידי
מתפחד

רש"י תהלים פרק צא פסוק ה
(ה) לא תירא - אם תבטח בו:

Shul as a Sanctuary - Shame Shiurim

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא ה - ויהי ביום כלות משה ד"ה דבר אחר ויהי
דבר אחר ויהי ביום כלות משה א"ר יהודה ברבי שלום בשם רבי לוי אין רובע בארץ
שאין בו תשעה קבין מזיקין, אמר רבי יוחנן כשהוקם המשכן כלו המזיקים מן
העולם דכתיב לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך (תהלים צ"א י) כשהוקם
המשכן,

C) The Chapter in Our Liturgy & Life

Not Waiting until Death

Before “next” uncertain steps

שמות פרק כה
כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרְאֶה אוֹתְךָ אֶת תְּבִנֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תְּבִנֹת כָּל־כֵּלָיו וְכֹן תַּעֲשֶׂה: ס (ט)

משנה מסכת שבועות פרק ב משנה ב

אחד הנכנס לעזרה ואחד הנכנס לתוספת העזרה שאין מוסיפין על העיר ועל [*]
העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים ובסנהדרין של שבעים ואחד ובשתי תודות
ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהם וכל ישראל אחריהם הפנימית נאכלת
:והחיצונה נשרפת וכל שלא נעשה בכל אלו הנכנס לשם אין חייבין עליה

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף טו עמוד ב

ובשיר. ת"ר: שיר של תודה - בכנורות ובנבלים ובצלצלים על כל פינה ופינה ועל כל אבן
גדולה שבירושלים, ואומר ארוממך ה' כי דליתני וגו', ושיר של פגעים, ויש אומרים: שיר
של נגעים. מאן דאמר דנגעים, דכתיב: ונגע לא יקרב באהלך, ומאן דאמר פגעים,
דכתיב: יפול מצדך אלף. ואומר יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן עד כי אתה ה'
מחסי עליון שמת מעונך, וחוזר ואומר מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, ה' מה
רבו צרי עד לה' הישועה על עמך ברכתך סלה. רבי יהושע בן לוי אמר להו להני קראי
וגאני. היכי עביד הכי? והאמר ר' יהושע בן לוי: אסור להתרפאות בדברי תורה! להגן
שאני. ואלא כי אמר אסור - דאיכא מכה, אי דאיכא מכה אסור ותו לא? והתנן: הלוחש
על המכה - אין לו חלק לעולם הבא! הא איתמר עלה, א"ר יוחנן: ברוקק שנו, לפי שאין
מזכירין שם שמים על הרקיקה.

AND WITH SONG. Our Rabbis taught: The song of thanksgiving was
[accompanied by] lutes, lyres, and cymbals at every corner and upon every great
stone in Jerusalem; and [the psalm] is intoned; I will extol Thee, O Lord, for Thou
hast raised me up etc.; **and the song against evil occurrences, and some call
it the song against plagues. He who calls it [the song] against plagues
[does so] because it is written: neither shall any plague come nigh thy tent;
and he who calls it [the song] against evil occurrences [does so] because it
is written: a thousand may fall at my side; [that is to say, this psalm] is
intoned: O thou who dwellest in the secret place of the Most High, and
abidest in the shadow of the Almighty, till for thou hast made the Lord who
is my refuge, even the Most High, thy habitation;** and then again [this psalm]
is intoned; A Psalm of David, when he fled from Absalom his son. Lord, how
many are mine adversaries become! till Salvation belongeth unto the Lord; Thy
blessing be upon Thy people. Selah.

R. Joshua b. Levi recited these verses when retiring to sleep. How
could he do so? Did not R. Joshua b. Levi [himself] say it is prohibited to heal
oneself with words of the Torah? ²³ — To protect oneself is different. ²⁴ Well then,
when he said it is prohibited, [he meant] where there is [already] a wound. If

there is a wound, is it merely prohibited, and nothing else? Surely, we have learnt: He who utters an incantation²⁵ over a wound has no portion in the world to come!²⁶ — But it has been taught with reference to this; R. Johanan said: They taught [this law only] if he spits, for the [p. 76] Name of Heaven must not be mentioned in connection with spitting.²⁷

a) Sickness & looking for a Change Name Change

אורחות חיים הלכות ביקור חולים

ויהי נועם. יושב בסתר עליון כל המזמור ז' פעמים ואח"כ יתקע בשופר קשר"ק. ואחר כך משנין שם החולה ואומרים: ברשות מלך מלכי המלכים הב"ה על דעת בית דין העליון ועל דעת ב"ד התחתון אנו מחליפין וממירין ומסבבין ומשנין שמו של חולה זה אשר כבר היה שמו פלוני ומהיום הזה והלאה לא יקרא שמו פלוני כי אם פלוני יהיה שמו ופלוני יהיה זכרו ופלוני יאמר לו בשם פלוני יזכר בשם פלוני יפקד ובשם פלוני יתכנה

Prayer for injuries

ספר חסידים (מרגליות) סימן שג

אין קורין פסוק על גבי מכה והך דקרא ע"ג יברוח אסור. בא וקרא הפסוק על בנו שהוא נבעת ונבהל ורוצה ליתן עליו ספר או תפילין בשביל שישן אסור והתניא אומרים היו שיר של פגעים בירושלים א"ר יודן כאן שלא נפגע כאן שנפגע. איזה שיר של פגעים ה' מה רבו צרי (תהלים ג' ב') מזמור יושב בסתר עליון עד כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך (שם צ"א א'). ביוגרפיה - [ספר] חסידים (מרגליות)

R. Yehudah ben R. Shmuel He - Chasid (the Pious) of Speyer was born ca. 1140. R. Yehudah's students included a number of leading Torah scholars, such as R. Yitzchak Or Zarua, R. Elazar ben R. Yehudah (Rokeach) , R. Moshe of Coucy (Semag) , R. Baruch ben R. Yitzchak (Sefer Ha - Terumah) , and R. Yehuda ben R. Kalonymus. R. Yehudah He - Chasid died in 1217 in Regensburg. His well - known Sefer Chassidim includes halachah, minhag, mussar, and prayer commentary.

Relieving Anxiety

שו"ת רב פעלים חלק ד - סוד ישרים סימן יט

שאלה אחד שבא לו פחד בלבבו תמיד שכל שעה יתעורר הפחד בלבבו ואינו יודע למה הוא מפחד מה יעשה יורנו ושכמ"ה.

גם יזהר לומר בכל יום בבוקר מזמור יושב בסתר עליון שלשה פעמים ויתחיל מן פסוק ויהי נועם. וכן יאמר ג"כ מזמור שיר למעלות אשא עיני אל ההרים שלשה פעמים וקודם שישן יאמר מזמורים אלו פעם אחת.

Rabbi Joseph Chaim ben Elijah al - Chakam was born in Baghdad, ca. 1835, and studied under Rabbi Abdallah Someich. Al - Chakam never served as official rabbi of Baghdad, although he was a popular preacher, and his sermons were attended by thousands of people. Al - Chakam wrote many works, about both halachah and Kabbalah. One of these books, Ben Ish Chai, section of his namesake work, Ben Ish Chai (first and second years) , based on the traditionally accepted edition, printed in Jerusalem 5717 (1957) .

b) Before Going to Sleep

מחזור ויטרי סימן עז

ואין עוף אלא תורה. שנ' (משלי כג) התעייף עיניך בו ואינינו ואין רשף אלא מזיקין שנאמר ולחומי רשף וקטב מרירי (דברים לב). **וקורין פרשה מן שמע עד והיה אם** אתה י"י אלקינו מלך העולם המפיל חבלי שינה על עיני ומשקיע שנת יהושע בן לוי **(או') [אמר] יושב בסתר עליון כו' וגו'. כו' וגו': ת"ר שיר של פגעים בכינורות ונבלים ואיזהו שיר של פגעים יושב בסתר עליון**

The "Pleasant" verse of Introduction

אורחות חיים חלק א דין ק"ש סמוך למטתו

. ואחר ק"ש אומר ויהי נועם עד בישועתי ויש מתחילין בראש המזמור יושב בסתר עליון ואומר עד כי אתה ה' מחסי ולא עוד. ולפיכך הוא אומר מזמור זה לפי שהוא שיר של פגעים יצילהו השם מכל פגע רע בקריאתו. ויאמר ג"כ והיה אם שמע תשמע לקול ה' הנה מטתו. השכיבנו בלא חתימה מימיני אל וכו' אתה סתר לי וחזר ומאריך בפסוקי דרחמי כמו שירצה וי"א ברכה של ק"ש וק"ש קודם לכל דבר ואח"כ אומר פסוקי דרחמי והמפיל. והר"ם נ"ע היה נוהג כשמשכיב עצמו לישן ביו' לומר ויהי נועם כדאיתא במסכת שבועות ר' יהושע בן לוי קרי להנהו פסוקי וגאני ואינו אומר המפיל:

The author of the Kol Bo was apparently R. Aharon ben R. Jacob ha - Cohen of Narbonne, France He lived in the thirteenth and fourteenth centuries and spent some time in Spain. **In 1306 he was expelled from France together with all the Jews there**, and he settled on the island of Majorca near Spain.

Hard Work - Real Protection

משנה ברורה סימן רלט

ב'בסתר וגו'

ואומר יושב בסתר וגו' - כל אלו הפסוקים שנהגו לאומרם הוא להגן שלא יבוא (ט) עליו ח"ו דבר רע. ואם הוא חולה או אנוס[טז] די במה שיאמר פרשה ראשונה של ק"ש וברכת המפיל לבד [מ"א]. כתבו הספרים שבלילה קודם השינה נכון לאדם שיפשפש במעשיו שעשה כל היום ואם ימצא שעשה עבירה יתודה עליה ויקבל ע"ע שלא

לעשותה עוד ובפרט בעונות המצויים כגון חניפות שקרים ליצנות לשה"ר וכן עון בטול תורה צריכים בדיקה ביותר. גם ראוי למחול לכל מי שחטא כנגדו וציערו ובזכות זה האדם מאריך ימים [מגילה כ"ח]. אחז"ל הישן בבית יחידי והיינו בלילה אוחזתו לילית[יז] ובית היינו חדר. אלון[יח] צריכין שימור מהמזיקין חולה חיה חתן כלה אבל. ות"ח בלילה [היינו[יט]] כשהוא עומד יחידי באישון לילה ואפלה]

c) Before Starting a New week - Ending Shabbat

ספר שבלי הלקט ענין שבת סימן קכט

לאחר תפלת לחש אומרים קדיש עד לעילא ואומרים ויהי נעם יושב בסתר עליון כל המזמור עד ארך ימים אשביעהו ולמה נהגו לומר זה המזמור במוצאי שבת פי' אחי ר' בנימין נר"ו לפי מה שאמרו רז"ל במס' שבועות פרק ידיעות הטומאה שיר של פגעים בכנורות ובנבלים ובתופים ואומר יושב בסתר עליון עד כי אתה ה' מחסי והמזמור הזה אמרו משה רבינו ע"ה בשעה שהקים את המשכן והתפלל (מן) [על] המזיקין שיכלו מן העולם וכן מפורש בפסיקתא דויהי ביום כלות מהו ביום כלות רבי אלעזר אומר ביום שכלו המזיקין מן העולם ומה טעמה לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך מאהלך כלו המזיקין מן העולם אמר ר' יוחנן מה לנו ללמוד ממקום אחר נלמוד ממקומו שנאמר יברכך ה' וישמרך ישמרך מן המזיקין ולפי שבשבת אין צריכין שמירה

נ בגיהנם לדונם ע"כ נהגו לומר זה המזמור במוצאי שבת שיש בו תפלה להמלט מן המזיקין ומדין גיהנם. מן המזיקין כמה דתימה יפול מצדך אלף ורובה מימינך אליך לא יגש. מדין גיהנם כמה דתימה לא תאונה אליך רעה אין רעה אלא גיהנם כמה דתימה וגם רשע ליום רעה. ונהגו העם להתחיל ויהי נועם והוא סוף המזמור שלמעלה ממנו להתפלל על מעשה ידיהם שהרי בשבת לא עשו מלאכה. ונהגו לאומרו בנחת ובנעימה. ארך ימים כופלין ואומרים אותו ב' פעמים והטעם להפריש בין קריאת המזמור לקדושא דסדרא ויש אומרים לפי שבתיות של ויהי נעם הם כנגד תיבות של קריאת שמע חסר חמש תיבות לפיכך כופלין ארך ימים שהן ה' תיבות כדי שיהיו התיבות מכוונות. ואומרים ואתה קדוש וקרא זה אל זה וכולא סדרא ומפורש בתנחומא במוצאי שבת בת קול יוצאת ואומרת להם לרשעים צאו לגיהנם שכבר השלימו ישראל סדריהן ובסנהדרין פרק ד' מיתות במעשה דטונוסרופוס כששאל ר' עקיבה מה יום משאר הימים וכו' עד אמר לו מלאך שהוא ממונה עלינו דומה שמו והוא דן אותנו בכל יום ויום ובערב שבת

d) New Dedications

Dedicating a Cemetery

שו"ת מלמד להועיל חלק ב (יורה דעה) סימן קלא

מה ששאלת אם יש איזה דינים **לענין חינוך בית הקברות** אעתיק לך מה שמצאתי בתשובות אחרונים.

בשו"ת עין יצחק מהגאון דקאוונא סי' ל"ד כ' וז"ל והמנהג הוא כשקוברין את המת הראשון בביה"ק החדש דמתענים כל אנשי העיר כל היום ההוא ומרבים בצדקות ובתחנונים וכיוצא בזה. ובשו"ת מו"ר מהר"ם שיק סי' שנ"ז כ' וז"ל ועל דבר הבית עלמין החדש במה מיחדין אותו ומקדשין אותו הנה לפי המבואר ר"פ שני דשבועות לענין קדושת העיר **ירושלים היו מסבבין את העיר ואומרין שיר של פגעים** (שהוא יושב בסתר)... א"כ ראוי לאומרו גם כאן ביחד בית עלמין... וגם פטום הקטרת מסוגל לעצור המות... והכי נמי המנהג לומר איזה מזמורי תהלים המיוחדים. ומה שכ' מעלתו (הוא הרב השואל) שיש בידו קבלה להקיף שבע פעמים ובכל פעם יאמר ויכוון בשם אחד של שם מ"ב אנא בכח וכו' וגם איזה מזמורים המיוחדים... ואני לא שמעתי ואם קבלה היא נקבל. והנה אם ירצה ימתין עד שקוברין המת הראשון ואז יתענו י' בני אדם יראים (כי קשה בזמן

Rabbi David Tzvi Hoffman was born in Verbo, Hungary, in 1843, and died in Berlin in 1921.

Great man hy"d & **New House** -Preparing or getting rid of

שו"ת משנה שכיר חלק אורח חיים סימן עב
סדר חנוכת בית חדש

בספר סגולות ישראל (בערך בית) הביא בשם הרב הקדוש איש אלקים מוהר"א מסטרעטין שהשיב לשואלו עצה איך לחנך ביתו, ואמר שיקרא עשרה בני אדם לביתו. ויאמרו בכל חדר וחדר צ"א פעמים ויהי נועם כולו עיין שם

ובזה פירשתי מאמרם ז"ל במדרש (תנחומא בראשית ד), הבונה בית כיצד מברך, אומר שהחיינו וקיימנו כו', דלכאורה מהו כפל הלשון שהחיינו וקיימנו, אבל בהנ"ל יובן בתחילה הוא נותן תודה על לשעבר שהחיה אותו לזמן הזה, וגם צועק על להבא **וקיימנו היינו שמבקש מהשי"ת שהבית יתקיים בידו שיהי' בו כח הקיום**, שהרבה פעמים אדם בונה בית ואין מתקיים בידו, ע"כ הוא מבקש מהשי"ת שגם יתקיים בידו לעד ברכה מרובה והבן. וזה המכוון בשאלת המדרש כיצד מברך, דלכאורה מה מברך הול"ל, אלא הכוונה בתיבת כיצד היינו מה יכוין בברכתו, ע"ז משיב שהחיינו וקיימנו, שיתפלל על הקיום והבן

R. Yissachar Shlomo son of R. Yitzchak Teichtal was born in Hungary, 5645 (1885) . He studied in the Pressburg Yeshiva, and then served as rabbi and Rosh Yeshiva in Slovakian village of Pishtian. He was a close disciple of R. Chaim Elazar Shapira, the Admor of Munkatch, and shared his views. In 5702 (1942) , when the Germans conquered Slovakia, he fled to Hungary. The Holocaust led him to make a deep study of the principles of faith, which resulted in his book on this topic, Em HaBanim Smechah (first printed in Budapest, 5703 /1943) . In it, he retracts some of his previous opinions, and discusses the importance of settling the Land of Israel. When the destruction of Hungarian Jewry began, he fled back to Pishtian, where he was captured. He was then killed on the way to Auschwitz in the winter of 5705 (1945) . During

his lifetime, he published two volumes of his responsa, entitled Mishneh Sachir; a book of his lectures, entitled Tov Yig'al, and Em HaBanim Smechah

e) Road Trips

אליה רבה סימן קי:

(ח) שתולכנו וכו'. כל רואי ותחזירני וכו' לביתי לשלום כי אתה וכו', כן הוא לשון הרא"ש [סי' יח]. וכתב מעדני מלך [אות ע] אף דבש"ס ורי"ף ליתא מ"מ ענין נכון הוא ע"כ. וכן ראיתי בחידושי רשב"א [שם ד"ה כל] ורבינו יונה [כ ע"ב] ואבודרה"ם [עמוד שמח]. כתב בספר צדה לדרך דף ט' [מאמר א כלל א פ"ב] יש רגילין לומר אחר תפלת הדרך **יושב בסתר עליון**, וכן שיר למעלות אשא וכו'. וכן בעלי מעשה אומרים בצאתם מפתח העיר בית יעקב לכו ונלכה באור ה' [ישעיה ב, ה]. כי כל העמים ילכו בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם אלהינו לעולם ועד [מיכה ד, ה]. כ